

kilometru. Norveška vojaška dolžnost znaša 150 dni. Aktivna armada šteje 18.000 do 30.000 mož, v primeru vojne pa pokliče lahko kralj pod orožje 110.000 mož.

Norveška vojna mornarica ima 25.000 ton ladij in 250 letal.

Glavno mesto od 68 letnega kralja Hakona VII. vladane kraljevine, Oslo, šteje 330 tisoč prebivalcev, drugo je Bergen 110.000 prebivalcev, Trondheim 60.000, Stavanger 50 tisoč prebivalcev.

Norveška je zelo bogata na železni rudi, velike so njene zaloge žvepla in bakra, manjše količine cinka, svinca, nikla, srebra in drugih rudnin.

Norveška nima premogovnikov, pač pa ji daje proti severnemu tečaju ležeče otočje Spitzbergi letno 400.000 ton premoga.

Svedska

Svedska ima 449.000 kvadr. kilometrov površine, je manjša od Nemčije brez Avstrije, a pride le 15 prebivalcev na 1 kvadr. kilometer. Na Švedskem je splošna vojaška dolžnost od 20. do 45. leta in traja službovanje 5-9 mesecev. Aktivna vojska šteje 35.000 mož, ki se pa lahko dvigne v primeru vojne na 400 tisoč mož.

Svedska vojna mornarica ima 100.000 ton in okoli 600 letal.

V prestolnem mestu Stockholmu s 550.000 prebivalci vlada 82 letni kralj Gustav V. Za Stockholmom sta največji mesti Göteborg 270.000 in Malmö s 145.000 prebivalci.

Svedska slovi po svojih zemeljskih zakladih in izvažala letno 11.000.000 ton železne rude, mnogo žvepla, premoga, svinca in bakra.

Poljedelstvo vrše Švedski toliko, da ji ni treba uvažati živeža, pač pa izvažala živino, mast, maslo, volno, lan in zelo mnogo lesa.

Veroizpoved, kulturnost in miroljubnost

Skandinavci so po veri globoko verni protestanti, le po mestih bivajo katoličani. Po vsem svetu je znan njihov vzorni socialni red.

Zemljevid skandinavskih držav z označbo prebivalstva

politična in kulturna zgodovina. Njih književnost je prevedena v vse kulturne jezike. Vse tri države so zgled dolgoletne miroljubnosti. Radi kratko označenih vrlin treh skandinavskih narodov je napad na njih samostojnost odjeknil po vsem svetu in bo rodil dalekosežne posledice.

Kratke tedenske novice

Velikanska povodenj v Vojvodini in še južnejših delov naše države je povzročila 30 milijonov dinarjev škode. V Novem Sadu je 20.000 ljudi brez strehe.

Mejo na Brennerju je določil Bog, je rekel Mussolini tirolskim kmetom, ki se niso izjavili za preselitev v Nemčijo. Meja na Brennerju ne deli Italije in Nemčije, ampak ju spaja.

Nemčija je zasedla po angleškem mnenju Dansko, da izpopolni svoje zaloge živil, ki so se zadnji čas precej razredčile. Zaradi blokade zavznikov pa bo po mnenju Angležev ostala Nemčija brez tistih proizvodov, katere je Danska uvažala iz čezmorskih držav in jih potem dalje prodajala Nemcem.

Razglas danske vlade po zasedbi konča z besedami: »Bog čuvaj Dansko!«

Po zasedbi je sestavljal danski ministrski predsednik Stauning vlado po želji Nemcev. Nova vlada je sprejela nemške pogoje z zahtevo, da se izvrši zasedba danskih krajev obzirn.

Na Danskem so Nemci takoj po zasedbi uvedli karte na živež. Prav tako v zasedenih delih Norveške. Mleko smejo dobivati samo dojenčki.

Ameriške dolgoročne investicije (naložitve) znašajo na Norveškem 92, na Danskem 103 in na Švedskem 26 milijonov dolarjev.

Skoro vse danske trgovske ladje, ki so se nahajale na morju, so se po zasedbi Danske zatekle v angleške luke.

Svedska vlada je pozvala vse svoje trgovske ladje, ki se nahajajo na morju, da se ne vračajo zaenkrat na Švedsko. Švedska trgovska mornarica ima ladij za en milijon ton.

Rusi so po dogovoru s Finsko prejšnji teden izpraznili mesto Petsamo na severu Finske.

Stalinovo glasilo »Izvestja« piše, da za male narode ne velja pravilo svobodnega življenja, kadar ovirajo velike narode pri zavarovanju njihovega obstoja.

Belgija in Nizozemska sta ukrenili vse potrebno, da bi bili zavarovani pred kakršnimi presečenji.

Kancelar Hitler je podelil visok nemški red podpredsedniku naše vlade in voditelju Hrvatov dr. Vladku Mačku.

Jugoslavija je premagala Nemčijo. Na nogometni tekmi v nedeljo na Dunaju je pred 50.000 gledalci jugoslovansko nogometno moštvo premagalo izbrano nemško enajstoročje z 2 proti 1. Nemci pravijo: veliko presenečenje!

Na oltarjih sv. Andreja Bobole na Poljskem je prepovedano opravljati sv. maše. Od mučenika Bobole izhaja prerokovanje, da bo zaslužena Poljska zopet vstala.

SMARNICE ZA LETO 1940

Letošnje šmarnice »Mati dobrega Pastirja«, ki jih je spisal g. Fr. Schreiner, župnik v pokouju, so posvečene materam slovenskih duhovnikov — so že izšle! Naročite jih pravočasno v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru in Ptuj!

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Organist na Ptujski gori umrl. Žalostno so zapeli zvonovi, ko so nam naznanjali smrt našega dragega organista, domačina Janka Mohorko. Komaj v 32. letu mu je jetika pretrgala nit življenja. Vsa župnija žaluje za njim. Kako je bil priljubljen pri faranih, je pokazal njegov pogreb. Domači g. župnik p. Konstantin se je ob grobu poslovil v imenu vseh z ganljivimi besedami, tako da nobeno oko ni bilo suho. Pevci so mu na rojstnem domu, pred cerkvijo in na pokopališču zapeli. Rajni naj počiva v miru — žalujočim pa naše sožalje!

Smrt vzornega očeta. V Razvanju pri Mariboru je umrl 27. marca Anton Stante, nekdanji posestnik pri Sv. Lovrencu pod Prožnom pri Celju, p. d. Martincl. Zadnja leta je pre-

živel pri svojem sinu Martincl Jožetu, mizarju v Razvanju. Vzgojil je šest sinov in hčerko v strogo krščanskem duhu, kateri zavzemajo danes odlična mesta. Bil je zelo priljubljen, kar je dokazal pogreb rajnega na pokopališču Razvanje. Dobri Bog mu bodi bogat plačnik za njegova dela! — Svojcem naše sožalje!

Dolgoleten naročnik »Slov. gospodarja« umrl. V Šikolah pri Cirkovcah je zatisnil oči Valentin Medved, dolgoleten naročnik »Slov. gospodarja« in trden krščanski mož. Komaj je že čakal toplega in zdravega dajajočega sonca, da bi si ogrel izmučeno in izčrpano telo, toda na predvečer prvega petka meseca aprila je šel po plačilo k Bogu v starosti 75 let. Smrt mu je bila lahka ob zavesti, da je dobro vzgojil svojih osem

kopisi datirajo iz leta 1884. So neprecenljive vrednosti za proučevanje razvoja letalstva. Letalsko ministertvo ima tudi poseben oddelček za tajne akte, ki je tako dragocen in važen za angleško narodno obrambo, da so ga od začetka vojne s posebno vojaško stražo spravili na varno nekam v notranjost. Tu so tudi poročila prvih angleških vojni pilotov iz zadnje svetovne vojne, ki so pisana bolj zanimivo kakor marsikateri kriminalni roman.

Angleški Stalin. Londonski časopis pišejo o čudnem naključju imena, ki ga nosi nek vojak angleške armade, doma iz Lincolnshira. Je čistokrven Anglež, ime pa zelo nerodno, namreč Jožef Stalin, ki je vse prej, kakor pa priljubljeno. Ta neuradni »pri-

»Ha, ha, ha!« se je ta zarežal. »Kaj si rekel? Kaj hočeš? Le pri...«

Dalje ni mogel govoriti, ker ga je Fedor medtem zgrabil za grlo in ga tako stisnil, da mu je dih zastal. Njegove roke so izpustile Natašo.

To se je tako naglo odigralo, da se ostali rdečkarji v prvih trenutkih niso zavedli, za kaj gre. Ko pa so videli, da rdečelasca mladenič stiska za grlo in ga trese ko kako ščene, so vstali in obkolili Fedorja in svojega tovariša.

»Nataša, beži!« je zaklical Fedor, ne da bi izpustil rdečkarja.

Nataša je bežala proti vratom, ki so se odpirala na dvorišče. Pri vratih se je ustavila, da bi videla, kaj se bo zgodilo s Fedorjem.

Petorica je medtem navalila na Fedorja. Divje so ga tolkli s pestmi, ga lovili za grlo, roke in noge. Fedor se jih je nekaj časa otepal, toda njegove moči so vse bolj pešale.

Borba je bila za Fedorja brezupna. Sicer se je še junaško branil, toda jasno je bilo, da bo zdaj-zdaj omagal.

»Ivan, daj mi nož, da spustim kri temu psu!« je zavpil eden izmed boljševikov.

Rdečelasce je ležal na tleh in Fedor je klečal na

njegovih prsih. Roke pa je imel proste. Iz žepa je potegnil precej velik žepni nož.

Ko je Nataša slišala besedo nož, je zbežala na dvorišče. Ljudje so sedeli in ležali. Eni so dremali, drugi so se pogovarjali. Nataša je dvignila roke proti nebu in zavpila:

»Na pomoč! Na pomoč! Boljševiki so napadli Fedorja in ga hočejo ubiti! Tam v sobi so!«

Natašin obupni klic je silno odjeknil in segel v najtemnejše globine kmetskih duš. V ljudeh je vse zadrhtelo: mišice, misli in jeza. Petdeset ljudi je poskočilo. Vsi so hiteli proti hiši. Iz njihovih prsi se je izvil krik, ki so ga dolga leta dušili:

»Vstaja! Vstaja!«

Možje so z zaletom vdrli v sobo.

»Vstaja! Vstaja!« je zaklical Fedor.

Rdečkarji so ga pritiskali k mizi in se stiskali okrog njega. Eden ga je davil. Drugi mu je mašil usta. Tega je Fedor tako vgriznil v roko, da je divje zavpil. Drugi pa so ga trdo držali za roke in noge. Ivanov nož, ki ga je stiskala močna roka, pa je iskal mesto, kjer bi se zasadi v mladeničevo telo.

Kmetje so se zagnali proti rdečkarjem. Ko so ti zagledali razburjeno množico, so izpustili svojo žrtev. Razkropili so se in iskali izhod ko podgane, ko pri brodomu voda vdira v ladjo. Eden izmed njih je zakričal:

(Dalje sledi)

otrok in uslišana je bila njegova vsakodnevna molitev za srečno zadnjo uro. Bodi mu zemlja lahka — svojcem pa naše sožalje!

Izredna smrtina primera pri Sv. Križu pri Rogasški Slatini. Dne 8. aprila je okrepcan s tolažili sv. vere v Gospodu zaspal Kidrič Simon, preužitkar in zdraviliški upokojenec iz Cerovca. Star je bil 89 let. Bil je dvakrat poročen. Iz dveh zakonov je imel sedem otrok. Ena njegova hči je redovnica. Mož je bil priljubljen daleč okoli, kar je tudi pokazal njegov pogreb. Bil je vedno zvest član gasilske čete v Rogasški

Slatini, zato ga je četa imenovala za svojega častnega člana. Članstvo gasilske čete ga je tudi spremlilo na njegovi zadnji poti. Pokojnik je povsod zavzemal krščansko stališče. Tudi njegov brat Jakob je letos umrl na Siadki gori v starosti 100 let. Pokopali smo ga 10. aprila pri Sv. Trojici, zraven njegove že prej umrle žene. Ko mu je grobar šel kopat grob, ga je zadela kap. Bil je to Fric Rudolf iz Perneka. Star 37 let zapušča ženo in štiri nepreskrbljene otroke in še dva otroka, katerima je bil krušni oče. Naj vsi počivajo v božjem miru!

Nemški opis angleške napeljave naft iz Osrednje Azije

Nemec Viljem Frerk opisuje v knjigi »Sem in tja po Sredozemskem morju«, ki je izšla leta 1936, napeljavo Angležev iz petrolejskih vrelcev v osrednji Aziji do morske obale Male Azije takole:

V Haifi konča ogromna napeljava za nafto (surovo olje) iz Mosula (Kerkuk) v petrolejski pokrajini Irak v osrednji Aziji. Iraška petrolejska družba je ustvarila v Aziji v teku nekaj let svetovno čudo, kojega začetek je bil sprva zasmehovan. Nič manj kakor 125.000 ton najboljših jeklenih cevi s 30 cm premera gre tamkaj skozi

puščavo in skalovje, preko dolin in hribov, skozi železno trde množine lave in tekočega peska.

S pripravi so začeli Angleži leta 1929. Leta 1934. je bila ogromna napeljava dograjena. Pri gradnji je bilo od časa do časa zaposlenih 14.000 domačinov, katere je nadzorovalo 3000 specialistov. Skupni izdatki za to orjaško delo so znašali 14.000.000 angleških funtov.

Omenjeno napeljavo imenujejo Angleži »Pipe Line« in pričenja v Kerkuku, gre v južnozpadni smeri preko srednjeazijske reke Tigris do reke Evfrat. V severnozpadnem Iraku pri Hadithi se

razcepi napeljava v dva dela. En odcep napeljave teče zapadno od Hadithe v južno smer na daljavo 1100 km preko Ruthbacha na Mabrak, Istr el Majamie do Haife ob morju. Severni odcep na daljavo 800 km konča v Tripoli v francoski Siriji.

Maja 1934 so napeljavo prvič preizkusili in je koj v začetku delovala brezhibno. V Kerkuku so zgradili velike zbiralne tanke (cisterne), iz katerih teče olje s svojim naravnim padcem v šest nadaljnjih tankov (vsak po 12.000 ton) v Haditho. Iz Hadithe poganjajo surovo olje s sesalkami v omenjeno dvojno in razcepljeno cevno napeljavo. Na ozemlje napeljave je razdeljenih 12 sesalnih velikih naprav. 140 milj vzhodno od Haife je najbolj zapadna sesalka, od koder teče olje s pomočjo lastne teže naravnost v ogromne tanke industrijskega pristanišča v Haifi.

Stanje olja in njegov tok čez celotno cevno napeljavo lahko nadzirajo. Ako se pokaže kaka napaka v ceveh, preiščejo ozemlje letala in ugotovijo po velikih mastnih madežih na površini, kje ravno uhaja olje iz podzemskih cevi.

Največja višina haifaškega odcepa napeljave je 980 metrov visoko, najbolj globoka nižina je v Jordanski dolini z 270 metri pod morsko gladino.

V Haifi je deset zbiralnih tankov (vsak po 12.000 ton), iz katerih izsesajo v teku 24 ur 42.000 ton olja naravnost v ladje. Da je to mogoče, tečeta dve cevni napeljavi s telefonskim priklopom 1.3 km v morje, tako da so pravi zajemalniki v Haifi in v Tripoli pod vodo.

Francoški general Gamelin, poveljnik zavezniških čet na zapadu, pozdravlja poveljnika na bojišče dospelih kanadskih čet

V vojni dežujejo junška dejanja in odlikovanja. Slika nam predstavlja nekega francoskega mornarja z odlikovanjem

Mine igrajo v pomorski vojni zelo veliko vlogo. Slika nam predstavlja moment, ko taka mina eksplodira

Žrelo nemškega topa na zahodnem bojišču. Topovi so namesčeni ter zakriti tako, da jih je zelo težko opaziti iz zraka

Štefan Skledar:

Antolinovo vstajenje

(Konec)

»Če je na skradnjem, se me bo gotovo usmilil... Saj ve, da mu povrnem, brž ko dobimo denar iz Nemčije. Ampak žena... Ta Roza je kakor gad... Sam hudi jo je nanesel skupaj! Ona bo vztrajala in bo šla spet na sodnijo,« je žalostno majal z glavo starec.

»Ampak — saj je vendar mož gospodar pri Antolinovih. In on ti gotovo podaljša rok. Boš videl!« je pričevalno pritrdil z roko Bakan.

Tako sta prispela do Antolinove nove hiše. Bila je zidana v novem slogu, ki si ga opazal vsepovsod po mestih in večjih trgih. Na Cankovi jih je bilo že mnogo. V Topolovcih pa je bila Antolinova edina. Stala je na lepem kraju. Za hišo so se zeleno prepletale lehe ogrado; pred okni na cesti so bile grede. Tukaj so cvetele tulike, trobentice, sirotice in gredni poklivončki.

Vstopila sta v hišo.

Na desno so vodila vrata iz veže v delavnico, kjer so pomočniki še pridno zabijali. Za jutri, ko bo svet poln onemskih aleluje, si ljudje radi naročajo boljše obutve. Posebno mladina, ki se je vrnila iz tujine.

Bakan je odprl vrata na levo. Vstopila sta v dosti veliko, svetlo sobo. Krasilo jo je obilo lepih svetlih podob, na tleh so še bile celo domače preproge. Pogled je prišlecema obstal na bolniku, ki je ležal na postelji. Žolte roke so mu mrtvo počivale na odeji. V obraz je bil tak, kakor ga je Smehu označil Bakan. Bolnika je Smeh težko prepoznal.

»Hvaljen bodi Jezus Kristus!« je pozdravil Bakan. »Na vekomaj. Amen —« je trudno odvrnil bolnik. »Jezus, Antolin — kdo bi si mislil, da si tak!« se je Smeh zavzel.

»Da, da —. Kdo bi le vedel, dragi rojak, da bi me tako zadelo...«

»Pa že dolgo tako trpiš?« je vpraševal starec.

»Dolgo. Že od februarja sem...«

»Si bil kaj dosti časa tam na Golniku?« se je Smeh zanimal.

»Celih štirinajst dni — pa mi nič niso mogli pomagati...«

»Joj, joj, Antolin... In žene ni doma... Da so te kar samega pustili?« je bil stari v skrbeh.

»Nesla je k žegnu. Saj se kmalu vrne. Pomočniki me kaj pogledajo ta čas, če mi ne bi postalo slabše —« je z neko muko govoril.

Nato je nastala tišina. Smeh pa je ostal pri bolni-

vatni Stalini na vso dušo zatrjuje, da je do zadnje kaplje krvi Anglež, in njegovi tovariši so se počasi tudi že navadili na njegovo ime. Ko je pred kratkim dobil prvo nagrado pri nekem tekmovalstvu, mu je predsednik komisije rekel: »Dobro si se odrezal in vse je lepo. Toda povej mi, kako se prav za prav pišeš?« Jožefu Stalinu je bilo nerodno, toda pomagati si ni mogel. Sklenil je, da si bo izbral drugo, bolj pripravno in manj »zveneco« ime.

Izbirna žival. Neprijetne stvari je doživel neki kmet iz bližine Alborga na Jutlandiji. Nekoga večera je stopil v hlev, da bi nakrmil svojih pet konj. Svoj suknič je pri tem obesil na neki žebelj. Za kratek čas je odšel, a ko se je vrnil, je opazil, da si je